

volkomen be-
getermineerd,
lijke liefde.

K. S.

g is besloten,
la bijlagen bij
weglaten zal
l verminderen.
precieze tekst
ogelijk bewijs-
onze mening
n vaste maat-
weglating dan

erzwaring van
Wat ons voor-
an een besluit
zal zijn na te
el" verhangen
en. Ons mee-
de kerk "het
n besluit kun-
het lezen van
men, behalve
wordt er door

wordt er door
wel niet hele-
ereenkomstige
den, maar dat
ak). Als voor-
weglating van
elijdenis (over
ren der afgop-
paar "overwe-
het daar ligt,
de gedaan. Hij
Kok een voor-
Rapport uit
indig Gerefor-
getekende de
bekeer (wat
a de door rap-
bleek het, dat
er zo goed als
len is het be-
den; de critiek,
maar aan een

van gechar-
de schorsings-
de synode over
Kerkorde, en
die toenmalige
kerken hiërar-
gehouden; or-
den; de depu-
etekent: in de

ens achter je
aar zeggen?
gedaan. Daar
i, die wij aan-
r werd precies
even. We kon-
bleek, dat in
voorkwam.

gheld.
d, Het is jam-
K. S.

en in de poli-
Stemmen des
n geestelijken
n propageeren
wereld, "van
N.C.S.V., on-
en indrukwek-
oor al wachten
de ziel onvat-
oodzakelijk is,
sche afwijkin-
d tot zijn be-

naag of de ge-
erbannen wat
vormenschoon-
om verande-
n symbolische
et een uitwer-
t haar nieuw-
aan het licht
kerk ten volle

•• Rapporteurs

Het besluit inzake het niet meer zo breed als te voren opnemen van de rapporten heeft nog een andere kant. We denken aan twee dingen: de openbaarheid der synode en de verzoeken van het vlees.

Synodes willen graag — zover het zaken van publieke betekenis betreft — openbaar zijn. Welnu — met één slag is de openbaarheid voor een groot deel prijsgegeven. O zekere, persmensen kunnen er bij wezen (maar hoeveel ruimte krijgen ze in hun krant? en hoeveel fouten maken ze?). De eerste de beste keer bevatte de pers — zonder opzet — een dikke onjuistheid. En van de debatten komt zo goed als niets terecht in de pers. We geven geen mens de schuld, het valt ook niet mee. Men heeft dus aan de krantenverslagen betrekkelijk weinig. Vooral niet om „de geest“ te proeven. Alleen de rapporten betekenen wat. En die waren tot nu toe het grootste bewijs van openbaarheid der synode. Daardoor werd haar werk controleerbaar, niet maar voor plaatselijke inwoners van de roepende kerk (die de tijd hebben en niet al te dóóf zijn) niet maar voor soms helemaal niet „ingewijde“ persmensen, maar voor iedereen, vooral voor hen, die iets te maken hebben met het beslotene. Weg — allemaal. Zuinigheid? Maar meeleven-kunnen breekt de portemonnaie open.

En dan: ons vlees. Rapporten schrijven is net als bidden. Je moet het zeggen, anders raak je de concrete behoeften niet. Zo moet je schrijven, en puntig argumenteren, voor het volk, alleen dan dwing je jezelf tot scherp nadenken, tot verantwoord argumenteren, tot hulp aan de soms misleide kerkmensen en tot controle van je geest. De zekerheid: „dit wordt publiek“ betekent een groeiend verantwoordelijkheidsbesef.

Ik verdenk niemand ervan, dat hij voor een niet publiek rapport minder zijn best zal doen dan voor een, dat publiek wordt.

Maar ik geloof ook niet, dat, vooral op lange termijn (als de eerste liefde wat zal verkouden), er iemand is, die niet moet zeggen: „hier komt nog vlees en wereld bij“. Ik vrees op de lange duur een m.i. nu al soms merkbaar zinken van het peil der rapporten. Sommige worden, geloof ik, wat te gemakkelijk opgevat. Dat zal eerder minder dan beter worden.

Jammer, jammer.

Onze critiek op de synodale misslagen van 1944 is ongemeen vergemakkelijkt, omdat we de kans kregen met de stukken te bewijzen, dat de kerkrechtelijke opvattingen en maxims van de heer Nauta c.s., in rapporten van schorsing etc. neergelegd, wemelden van tegenstrijdigheden.

Laten we de critiek op ons eigen werk mogelijk maken. „De Roeper“ en „De Strijdende Kerk“ konden destijds minder makkelijk alarm slaan tegen de genomen besluiten van onze synodes, omdat de Rapporten van de bijgezochte argumenten bij voorbaat de spits al hadden afgebeten.

Ik geloof, dat het rapportenbesluit jammer blijken zal. Men komt er allicht later op terug. We nemen te veel „maatregelen“ soms.

K. S.

•• Studenten-„preken“

Met 17 tegen 15 stemmen is een voorstel aangenomen (dat bijna door staking van stemmen 16-16 zou verworpen zijn), om het „preken“ van studenten af te schaffen. De tekst van het besluit is elders aan te treffen.

De labiliteit van het succes van het voorstel bewijst reeds, dat de opinies verdeeld waren. „Twee ronden“ zijn gehouden, maar over twee dagen verdeeld, en voor een niet steeds gelijkelijk samengestelde vergadering. Er waren dus leden, die alleen de tweede „ronde“ (vlak vóór het besluit viel) hebben bijgewoond, en geen kans meer die plaats, waartoe zij in het nieuwe verbond werd gerechtigd? Was de verhouding tusschen kerkeraad en gemeente zoodanig, dat er geen belemmering plaats greep voor de ontplooiing van het ambt der geloovigen? Wat deed de kerk buiten haar officiële diensten tot bevordering van de beoefening van de gemeenschap der heiligen en onderlinge opbouw van kennis en geloof?

En om niet meer te noemen: de jongeren wilden andere preeken. Ze verwierpen den ouderwetischen vorm en verfoeiden de verouderde homiletiek, die haar modellen eerder naar Grieksch-Romeinsch voorbeeld construeerde, dan dat zij de ook voor de prediking verordende christelijke vrijheid tot gelding bracht.

Ze verlangden echt evangelische Christus-verkondiging, specialisatie van de bijzondere zielkundige toestanden en het ten volle rekening houden met de noden van hun tijd.

Ook ten aanzien van het „leven“ formuleerden de „jongeren“ hun wensen.

Zij vroegen om grotere waardeering voor de christelijke kunst, die schoone „gave der gemeene gratie“, voor de lichamelijke oefening en voor het gepaste vermaak²⁰⁾. Zij wilden, „dat na den diepen klagzang over de jammerlijke ontarding van dezen tijd, ook duidelijk gehoord wordt een frisschen danktoon voor de sublieme gaven, die God over ons uitstort in de nieuwe cultuur“²¹⁾. Er moest een eind komen aan den uit ouden sleur van onbegrepen puritanisme ontsproten aversie van de cultuur waarmee de jongere generatie door den gang der geschiedenis in onvermijdelijke, maar tegelijk ook zeer begéerde, aanraking kwam.

Het trieste verschijnsel, dat de jongere generatie het gebruik van de uitvindingsverrassingen, waarmee

hadden, in een derde de door sommigen wel begeerde beantwoording van de rapporteur te geven of aan te horen.

Lezers van ons blad kunnen weten, dat wij zelf dit besluit niet kunnen toejuichen. Het argument, dat als een student voorgaat, de dienst des Woords ontbreekt, snijdt o.i. geen hout; de gemachtigde dienaar des Woords ontbreekt wel, maar niet de dienst des Woords; want de kerkeraad is aanwezig; die zit er ook achter, als ouderlingen op huisbezoek instrumenten zijn van de dienst des Woords. Die gebeurt heus niet alleen op Zondag. En er is ook, niet vanwege het feit, dat de lezer leest, maar dat de kerkeraad laat „lezen“, dienst des Woords in een leesdienst. Het ligt alles aan de opdracht en aan het toezicht van de kerkeraad. Dit wat het „principiële“ betreft.

Nu zeggen sommigen: ja, maar, daarmee is nog niet bewezen, dat het juist studenten moeten zijn, die als instrumenten gebruikt worden. Ze hebben volmaakt r 'k; het is evenmin bewezen, dat het lezende uderlingen of lezende lees-kundigen van buiten de kerk bank moeten zijn. 't Was de vraag alleen maar, of door de kerkeraad uitgenodigde studenten het mógen zijn, indien dezen bereid zijn, zich naar de critiek van de kerkeraad te voegen; m.i. is op dat punt al heel wat voldoende gegeven, wanneer (zoals gebruikelijk) een classis een onderzoek instelde vóórdat „consent“ verleend werd.

PSALM 7:1-6.

Vertaling N.B.G.

Ik schuil bij U, mijn God en HEERE,
voor allen, die mijn dood begeeren
en mij vervolgen dag en nacht,
verlos mij, red mij uit hun macht,
opdat hij niet uw knecht verscheure,
gelijk een leeuw mij weg zou sleuren,
terwijl er niemand is, die redt:
Mijn hoop heb ik op U gezet.

Mijn God, zoo ik dát heb bedreven,
er onrecht aan mijn hand zou kleven,
ik lagen legde op het pad
van hem, die vrede met mij had,
— ja, 'k heb gered, die kwaad mij deden —
moog' dan de vijand mij vertreden,
hij, die mij zonder oorzaak trof,
mijn ziel vergooiden in het stof.

A. v. B.

Welnu, ik zie niet in, waarom studenten niet zouden mógen worden uitgenodigd door een kerkeraad. In die uitnodiging ligt de machtiging, en in de verlening van consent van onderzoek de (voorzover hier nodige) garantie.

En als we dan denken aan de behoefte, gelet op de zeer vele vacante kerken, dan geloven we, dat een behoort aan banden gelegde regeling van het „studenten-preken“ aan die ettelijke vacante kerken kon bieden, wat ze zelf blijkten te verlangen. Het feit, dat deze kerken zelf invitatie hebben laten régenen, bewijst al, hoe zij zelf erover dachten.

We zullen ons maar niet verdiepen in de vraag, hoe het nu verder gaan zal. De tijd zal 't leren.

K. S.

onze groote tijd de menschen als met een Sint-Nicolaas-avond verraste, schier met geweld op het oude geslacht moest veroveren, diende een einde te nemen²²⁾.

Dit is een teekening van de beweging der jongeren gegeven met zooveel mogelijk de eigen woorden van hen die er leiders van waren.

Als samenvatting van al het gezegde kunnen wij niets beter geven dan de karakterisering van den „nieuwen geest“ zooals Prof. Bavinck Jr., die tijdens zijn studentenjaren voorgoed in den ban van dezen geest kwam, haar vele jaren later heeft gegeven.

Hij noemt vier kenmerken daarvan.

Vooreerst een zekere neiging tot accentueering van de betekenis der geestelijke belevingen en ervaringen. Deze neiging ontstond onder den invloed van de destijds zeer machtige ethische theologie. Theologische formuleringen werden van minder waarde geacht dan wat in eigen harten rezonneerde.

In nauw verband met de voorkeur voor geestelijke ervaring stond een neiging tot psychologische bezinning. De psychologie trok in de jaren rondom den eersten wereldoorlog overal de aandacht. Veel werd van haar verwacht voor de oplossing van allerlei wijsgeerige en praktische vragen. En de „jongeren“ stelden zich de vraag of de psychologie voor het verstaan van Gods openbaring niet van groot nut zou kunnen zijn. God had immers zijn openbaring aan ons gegeven door de ziel van levende menschen heen. En moest men dan niet dien mensch kennen om de Openbaring te verstaan?²³⁾

Een derde kenmerk van het geestelijk leven der

²⁰⁾ De Ref., 1e Jaarg., No. 24, 11 Maart 1921.

²¹⁾ Zie Hepp's „De betekenis der analogia fidei voor de exegese“ (Gereformeerd Theologisch Tijdschrift, 17e Jaarg. p. 349 v.).

„EEN WOORD KRIJGEN“

(Nieuwe spelling.)

Amice,

Je hebt me al eens 'n briefje op m'n dak gestuurd, met de vraag: schrijf eens over het „krijgen van een stem“. Je vertelde me, dat je familieleden hadt, die vonden, dat **zò** iets pas een mens kon helpen en troosten. Je meende, dat ik er misschien anders over zou denken.

Nu, dat is ook zo. Want vooreerst: men spreekt wel eens van „een stem“ krijgen, waar helemaal **geen stem** is. Een „inwendige stem“ kan wel een **ingebelde** stem wezen. En vervolgens: als er werkelijk „stemmen“ komen, wat dan? Dan dringen die naar het **Woord**. Parolen dringen naar het **Woord**.

Let maar eens op, dat en hoe de Heiland „stemmen“ (echte) kreeg. We lezen er driemaal van. Bij de doop was er een stem uit de hemelen, zeggende: deze is mijn Zoon, mijn geliefde. En op de verheerlijkingsberg kwam er weer een stem uit de wolk, zeggende: deze is mijn geliefde Zoon. Ook in Joh. 12 was er „een stem uit de hemel“.

We hebben dus: **losse stemmen** — ook voor Christus. Nu is de Christus „het“ Woord en de Spreker van God: In Hem spreekt God continu, en Hij zelf organiseert en bedient een vaste Woord-dienst, van continue profetie, en dit steeds in woorden voor de oren der kerk in haar onderscheidene „economieën“ met de daarmee corresponderende bevattingsmogelijkheden, geschikt.

Dé Logos, het Woord, is Hij.

Doch tensinde dit enige Woord-van-God, via het oor, het hart der menschen te laten bereiken, en óók, om heel de kerk, heel Israël en straks ook heel de kring, waartoe na Pinksterfeest het Woord „gezonden wordt“, verantwoordelijk te stellen, gebruikt God nog andere middelen, hulp-middelen, néven-stemmen die als „losse stemmen“ (of: parolen) aan het vaste Woord ten overvloede nog getuigenis geven.

Zó komt het, dat, zoals we hierboven zagen, tot driemaal toe „een“ stem spreekt over „de“ Logos, over „het“ Woord.

Jammer genoeg, zijn wij een beetje eraan ontwend, verschil te zien tusschen „het Woord“ (enkelvoud) ter ener, en „stemmen“ (meervoud) ter ander zijde. Maar onze vadersen, ook de zogenaamde „kerkvaders“, kenden dat onderscheid terdege. Een hunner geeft ook langs taalkundige weg relief aan dat onderscheid. Heeft hij het oog op „het“ Woord, de Zoon, die Tweede Hypostase uit Gods eigen Wezen, dan spreekt hij van „Verbum“, „Logos“. Maar wil hij het hebben over die losse, incidentele, bij-komende „stemmen“, dan bedient hij zich van woorden als „vox“, „rhēma“. Ook wij kennen dat verschil wel: niemand noemt vandaag meer Gods Zoon „een parool“ van God. Maar een generaal, die een los woord, een incidenteel bevel geeft, die geeft „een parool“ uit zijn hoofdkwartier. En wie een bundel losse uitspraken, laat ons zeggen van Pascal, publiceert, kan aan zijn verzameling de titel: „Paroles de Pascal“ geven. Ondanks de Franse Confessie, die van „Parool“ spreekt, ook als zij het oog heeft over „het Woord“ uit Johannes' Evangelie, het begin.

En zó zorgt nu God onder Israël voor „parolen“, als om te roepen: hier is „het“ Wóórd. Deze is mijn Geliefde Zoon, niet maar een incidenteel Parool, één uit vele, doch Mijn éne gegeneerde Zoon, mijn Woord. In den beginne toch was er geen „parool“, maar wel „het Woord“.

Een parool is dus een „stem“. „Een“ stem, zoals er meer zijn.

jongeren was een openheid voor wat de niet-Christelijke wetenschappen en het algemeen de niet-Christelijke cultuur te bieden had. Men wilde ruimte van blik, die het goede waardeeren kon, ook waar het opbloede buiten de omtuining der kerk. Groote terreinen van wetenschap konden zeer wel in samenwerking met niet-geloovige geleerden worden ontgonnen. Men moest er van uitgaan, dat krachtens Gods algemeene genade, ook in de ongelovige wereld rondom ons nog wonderen van waarheid en schoonheid mochten worden verwacht. Daarom was het noodzakelijk om met eerbied en waardeering te staan tegenover al datgene, wat er in de groote wereld rondom het gereformeerde erf gedacht en gevonden werd. De cultuurwaardeering, welke zich in deze houding openbaarde, wekte de behoefte zich vooral niet in eigen kring op te sluiten. Men wilde zooveel mogelijk contact oefenen met hen, die buiten het kerkelijk erf stonden.

Ten slotte noemt Bavinck als kenmerk van wat ± 1918 de nieuwe geest was: een zeker geestelijk relativisme. Men vroeg zich af of het gereformeerde denken niet een betrekkelijke toe-vallige en historisch bepaalde nuanceering van het ene, groote, machtige leven was, dat door de Kerk van alle eeuwen heenstuwte. Werd het niet gedragen door de psychologische genade, die zich laat typeren met de woorden nuchterheid, verstandelijkheid, met als achtergrond toch altijd een zekere neiging tot mysticisme en gemoedelijkheid? En als dat zoo was, kon men dan nog wel voor het Gereformeerde beginsel opkomen met de pretentie alsof het de waarheid zou zijn?²⁴⁾

C. V.

²²⁾ De Ref., 1e Jaarg., No. 24, 11 Maart 1921.

²³⁾ De Ref., 1e Jaarg., No. 23, 4 Maart 1921.

²⁴⁾ De Toekomst van onze Kerken, rede gehouden door Prof. Dr J. H. Bavinck voor F.Q.I. te Kampen, niet in den handel, p. 3/4.